
Obsah

Úvod	13
------------	----

ČÁST I

Teorie a diagnostika poruch osobnosti	15
--	-----------

1.1 Co je porucha osobnosti?	15
------------------------------------	----

1.2 Klasifikace poruch osobnosti	17
--	----

1.3 Prevalence poruch osobnosti	20
---------------------------------------	----

1.4 Etiologie poruch osobnosti	20
--------------------------------------	----

1.5 Temperament a charakter	21
-----------------------------------	----

Temperament	22
-------------------	----

Charakter	24
-----------------	----

Kognitivní schémata a kognitivní procesy	26
--	----

1.6 Genetika	28
--------------------	----

1.7 Neurobiologie osobnosti	29
-----------------------------------	----

Osobnost a individuální reaktivita na informace	29
---	----

Temperament a charakter	29
-------------------------------	----

Kognitivní mapy a charakter	30
-----------------------------------	----

Neuromodulace a temperament	31
-----------------------------------	----

Shrnutí: Osobnost jako integrace temperamentu a charakteru a jejich neurobiologie	33
--	----

Neurobiologická východiska pro možnosti terapie poruch osobnosti ...	34
--	----

1.8 Psychoanalytický pohled a vývoj osobnosti	35
Vědomí	35
Předvědomí	37
Nevědomí	37
Struktura osobnosti z pohledu psychoanalýzy	38
Dynamika osobnosti	39
Obranné mechanismy	40
Teorie vývoje osobnosti	43
Modifikace Freudovy teorie vývoje osobnosti	45
Teorie vývoje osobnosti Melanie Kleinové	45
Teorie vývoje osobnosti Erika Eriksona	46
Připoutání	48
Senzitivita	51
Temperament dítěte	52
Psychoanalytický portrét osobnosti	53
Hodnocení psychoanalytického přístupu	53
1.9 Behaviorální teorie a poruchy osobnosti	55
Klasické a operantní podmiňování	55
1.10 Kognitivní teorie osobnosti	59
Teorie personálních konstruktů	59
Teorie sociálního učení	63
Naučená bezmocnost	66
Teorie dysfunkčních kognitivních schémat	67
1.11 Psychologická diagnostika poruch osobnosti	76
Proč diagnostikovat poruchy osobnosti?	76
Evoluční teorie osobnosti	77
Míra poruchy osobnosti	80
Praktická diagnostika	81
Cloningerova teorie osobnosti a diagnostika poruch osobnosti	85
Typy charakteru podle Cloningera	88
Jaké metody používáme při diagnostice poruch osobnosti?	92
Jak postupovat při diagnostice?	94
Forenzní posuzování poruch osobnosti	96

ČÁST II

Léčba poruch osobnosti	97
2.1 Psychoterapie poruch osobnosti	97
2.2 Základní předpoklady účinné léčby poruch osobnosti	99
Ochota pacienta ke změně	100
2.3 Podpůrná psychoterapie	101
2.4 Interpersonální psychoterapie	104
2.5 Psychodynamický přístup v léčbě poruch osobnosti	107
Přenos	108
Protipřenos	109
2.6 Skupinová psychoterapie u poruch osobnosti	109
2.7 Kognitivně-behaviorální terapie poruch osobnosti	110
Stadia léčebného procesu	111
Základní charakteristiky KBT poruch osobnosti	114
Modulace temperamentu	128
Strukturované intervence zaměřené hlavně na modifikaci temperamentu	129
Nácvik zklidňujícího dechu	130
Kontrolované dýchání při záchvatu paniky nebo hněvu	130
Nácvik relaxace	131
Autogenní trénink	135
Expoziční léčba	136
Zábrana neutralizační reakce a zabezpečování	139
Nácvik zvládání hněvu	141
Nácvik zvládání úzkosti	144
Nácvik sociálních dovedností	144
Hraní rolí	147
Nácvik empatie	148
Nácvik kognitivní pozornosti	149
Nácvik odolnosti vůči stresu	149
Nácvik regulace emocí	150
Stanovení hranic	152
Nácvik zvládání impulzů	153
Nácvik snížení přecitlivělosti	154

Nácvik zvládnání příznaků	155
Změna charakteru	156
2.8 Farmakologická léčba poruch osobnosti	188
Současné psychofarmakologické modely a jejich problémy	188
Závěry	199

ČÁST III

Diagnóza a léčba specifických poruch osobnosti .....

201

3.1 Paranoidní porucha osobnosti (F60.0)	201
Etiologie a patogeneze	204
Epidemiologie	204
Průběh	204
Diferenciální diagnóza	205
Přenos a protipřenos	206
Podpůrná psychoterapie	206
Skupinová psychoterapie	208
Farmakoterapie	208
Psychodynamické aspekty	208
Psychodynamická terapie	210
Kognitivně-behaviorální terapie	210
3.2 Schizoidní porucha osobnosti (F60.1)	218
Etiologie a patogeneze	220
Epidemiologie	220
Průběh	220
Diferenciální diagnóza	220
Přenos a protipřenos	221
Podpůrná psychoterapie	221
Skupinová psychoterapie	222
Farmakoterapie	222
Psychodynamické aspekty	222
Psychodynamická terapie	223
Kognitivně-behaviorální pohled a terapie	223
3.3 Disociální porucha osobnosti (F60.2)	227
Etiologie a patogeneze	230
Epidemiologie	230

Průběh	231
Diferenciální diagnóza	231
Přenos a protipřenos	232
Podpůrná psychoterapie	232
Skupinová psychoterapie	233
Farmakoterapie	233
Psychodynamické aspekty	233
Psychodynamická terapie	236
Kognitivně-behaviorální terapie	237
3.4 Emočně nestabilní porucha osobnosti (F60.3)	242
Etiologie a patogeneze	245
Epidemiologie	246
Průběh	246
Diferenciální diagnóza	246
Přenos a protipřenos	247
Podpůrná psychoterapie	248
Interpersonální vlivy	250
Skupinová psychoterapie	250
Farmakoterapie	251
Psychodynamické aspekty	252
Psychodynamická terapie	256
Kognitivně-behaviorální terapie	258
3.5 Histrionská porucha osobnosti (F60.4)	269
Etiologie a patogeneze	271
Epidemiologie	271
Průběh	272
Diferenciální diagnóza	272
Přenos a protipřenos	272
Podpůrná psychoterapie	273
Interpersonální vlivy	275
Skupinová psychoterapie	275
Farmakoterapie	276
Psychodynamické aspekty	276
Psychodynamická terapie	281
Kognitivně-behaviorální terapie	281

3.6 Anankastická porucha osobnosti (F60.5)	288
Etiologie a patogeneze	290
Epidemiologie	290
Průběh	290
Diferenciální diagnóza	291
Přenos a protipřenos	291
Podpůrná psychoterapie	291
Interpersonální vlivy	292
Skupinová psychoterapie	293
Farmakoterapie	293
Psychodynamické aspekty	293
Psychodynamická terapie	294
Kognitivně-behaviorální terapie	296
3.7 Vyhýbavá (anxiózní) porucha osobnosti (F60.6)	299
Etiologie a patogeneze	300
Epidemiologie	301
Průběh	301
Diferenciální diagnóza	302
Přenos a protipřenos	302
Podpůrná psychoterapie	303
Interpersonální vlivy	303
Skupinová psychoterapie	304
Farmakoterapie	304
Psychodynamické aspekty	304
Psychodynamická terapie	306
Kognitivně-behaviorální terapie	306
3.8 Závislá porucha osobnosti (F60.7)	311
Etiologie a patogeneze	313
Epidemiologie	313
Průběh	314
Diferenciální diagnóza	314
Přenos a protipřenos	315
Podpůrná psychoterapie	315
Interpersonální vlivy	316
Skupinová psychoterapie	316
Farmakoterapie	316
Psychodynamické aspekty	316

Psychodynamická terapie	317
Kognitivně-behaviorální terapie	318
3.9 Jiné specifické poruchy osobnosti (F60.8)	321
3.9.1 Narcistická porucha osobnosti	321
Etiologie a patogeneze	324
Epidemiologie	324
Průběh	324
Diferenciální diagnóza	324
Přenos a protipřenos	325
Podpůrná psychoterapie	325
Interpersonální vlivy	326
Skupinová psychoterapie	326
Farmakoterapie	326
Psychodynamické aspekty	327
Psychodynamická terapie	329
Kognitivně-behaviorální terapie	330
3.9.2 Pasivně-agresivní porucha osobnosti	333
Etiologie a patogeneze	335
Epidemiologie	335
Průběh	335
Diferenciální diagnóza	336
Přenos a protipřenos	336
Podpůrná psychoterapie	336
Skupinová psychoterapie	337
Farmakoterapie	337
Psychodynamické aspekty	337
Psychodynamická terapie	338
Kognitivně-behaviorální terapie	339
Závěr	341
Literatura	343
Rejstřík	355